

David Pratt

Titkos bölcsesség

<http://davidpratt.info/secretwis.htm>

2005. augusztus; kiegészítve: 2008. november

Fordította: Szabari János, 2017
MAGYAR TEOZÓFIAI TÁRSULAT

Tartalom

1. Ezotéria és exotéria	2
2. Az alexandriai könyvtár	5
3. Titkos leírások.....	7
4. Gnoszticizmus és kabbala	8
5. Taoizmus, janiizmus, hinduizmus.....	10
6. Buddha és a buddhizmus	13
7. A buddhizmus és Blavatsky	16
8. A teozófia – egy új lendület	18
Forrásmunkák.....	20

1. Ezotéria és exotéria

Minden nagy vallási és misztikus hagyománynak megvoltak az exoterikus tanításai a köznép számára és a mélyebb, ezoterikus tanításai azoknak, akik érdemesnek bizonyultak azok befogadására a régi mondásnak megfelelően: „Éld az életet, ha ismerni szeretnéd a tanítást”.

Az egyházatya Origenész (i.sz. 185-254) leírt egy ezoterikus tanítást, ami a nem-keresztény vallásokban létezett az ő idejében:

Egyiptomban a filozófusok rendelkeztek a legnemesebb és legtitkosabb bölcsességgel az Istenség természetéről, amely bölcsességet az embereknek csak allegóriák és mesék öltözékében adták át. ... Minden keleti nép – a perzsák, az indiaiak, a szíriaiak – a titkos misztériumait vallásos mesék és allegóriák leple alá rejti el, minden népben a valódi bölcsék megértik ezek jelentését, de a tanulatlan sokaság a jelképekben csupán az elfedő öltözéket látja. (ET 61-2)

Origenész kijelentette, hogy kereszténységben, mint minden más vallásban létezik egy hasonló ezoterikus rendszer.

Az Újszövetség szerint Jézus azt mondta a tanítványainak: „Néktek adatott, hogy az Isten országának titkait értsétek; egyebeknek példázatokban, hogy látván ne lássanak, és hallván ne értsenek.” (Lukács, 8:10) Miközben a tömegekhez burkolt formában beszélt, „maguk közt azonban a tanítványoknak mindent megmagyaráz vala” (Márk, 4:34), és tanácsolta nekik, hogy „se gyöngyeiteket ne hányjátok a disznók elé” (Máté, 7:6)

Alexandriai Kelemen (i.sz. 150-215) szerint Márk három különböző evangéliumot hirdetett. A újszövetségi változatot a „kezdőknek” szánta, de volt egy *Márk Titkos Evangéliuma* is azoknak, akik „tökéletessé váltak”, vagyis beavatottak voltak. Kelemen egyik tanítványának azt tanácsolta, hogy ennek a titkos evangéliumnak a létezését is tagadja le „akár eskü alatt is”, mert „az igazság fényét el kell rejteni azoktól, akik mentálisan vakok”. A harmadik evangélium annyira misztikus volt, hogy le sem írták azt, csak szóban adták át a kiválasztott néhányaknak. (JM 120-1).

Márk Titkos Evangéliumának megmaradt töredékei tartalmaznak egy leírást arról, hogy Jézus egy fiatalembert feltámasztott a halálból, ami lehet annak a történetnek a korai változata, hogy Jézus feltámasztotta Lázárt a halálból János evangéliumában. A *Titkos Evangéliumban* a feltámasztott fiatalember Jézus beavatja, aki „megtanította neki az Isten királyságának misztériumát”. Ez azt jelzi, hogy a gnosztikusoknál a halálból való feltámadás egy allegória beavatáson keresztül történő szellemi újrászületésre.

A zsidóknak volt egy misztikus kutatási rendszerük, ami a kabbalában öltött testet, amely szó „hagyományt” jelent, vagyis a hagyományos tanítást, amit a tanító átadott a tanítványának. A *Zohar* („ragyogás”), a fő kabbalista könyv azt mondja, hogy bárki, aki a héber Bibliát szó szerinti jelentésében érti, az bolond, mert minden szónak megvan a maga „titkos és magasztos értelme, amit a bölcsék ismernek”. A középkor nagy zsidó rabbija, Maimonides ezt írta: „Soha nem szabad szó szerint venni azt, ami a Teremtés Könyvében le van írva, és nem szabad ugyanazokkal az elképzeléseket vallani, mint amit az emberek vallanak. ... Szó szerint véve ez a mű a legképtelenebb és eltúlzott gondolatokat tartalmaz az Istenségről” (ET62).

A görögöknek és a rómaiaknak megvoltak a maguk kisebb, külső vagy exoterikus misztériumaik, és a nagyobb, belső vagy ezoterikus misztériumaik, mint ahogyan például a perzsáknak, szíreknak, egyiptomiaknak, esszénusoknak, druidáknak, majáknak és amerikai indiánoknak is. A kisebb misztériumok nagyrészt a természet titkaival kapcsolatos szimboli-

kus dramatizált rítusokak vagy szertartásokból álltak, amikhez bizonyos mennyiségű tanítások is járultak. A jelöltek, akik bebocsájtást nyertek a nagyobb misztériumokba, mélyebb tanítást kaptak, miután szigorú titoktartási fogadalmat tettek, és végül első kézből ismerték meg a tanítások igazságát a belső beavatási átéléseken keresztül.

A görögöknél a kisebb misztériumokat tavasszal végezték Agrai-ban, Athén közelében, míg a nagyobb misztériumokat ősszel ünnepelték Eleusis-ban. A kisebb misztériumokban a jelölteket, akik részt vettek az első szertartásokban, *mystai*-nak hívták (a becsukott szemű és szájú), míg a nagyobb misztériumok során a *mystai epoptai*-vá (a tisztánlátó) vált, és szoros összeköttetésbe került a magasabb Én-jével (MS 32).

A fő beavató csarnok (Telesterion) Eleusis-ban.

A hindu és a buddhista hagyományoknak is megvoltak a maguk titkos iskolái a képzetesebb és megbízhatóbb tanulók számára. Buddha például egyszer fogott egy maréknyi *sim-sapa* levelet, és azt magyarázta, hogy amint a kezében levő néhány levél nagyon sokkal kevesebb, mint ami fenn, a fán van, úgy az általa tanított igazságok is csak kicsi részei azoknak az igazságoknak, amiket ismert. Megtartotta a mélyebb tanításait a kiválasztott tanítványoknak, akiket titokban tanított. Az irányelve az volt, hogy „nem utasít vissza senki az arhatságra jelöltek közé való belépésre, de soha nem beszél ki a végső misztériumokat azok kivételével senkinek, akik hosszú évek próbatételei során bebizonyították, hogy érdemesek a beavatásra” (BCW 14:370).

H.P. Blavatsky számos okot említ az elhallgatásra és a titkosságra, ami gyakran körülveszi a mélyebb misztikus tanításokat:

Először is az átlagos emberi természet önféjűsége és önzősége, ami mindig a személyes vágyak kielégítésére törekszik a szomszédság és a rokonok kárára. Az ilyen emberekre soha nem lehetne isteni titkokat rábízni. Másodszor a megbízhatatlanságuk, hogy a szent és isteni tudást távol tartásuk a megszenteléstől. Ez utóbbi az, ami a legtöbb magasztos igazság és jelkép elferdítéséhez, és a dolgok szellemiből antropomorffá, kézzelfoghatóvá és durva ábrázolássá alakításához vezetett – más szavakkal, az isteni eszme eltörpítéséhez és bálványozásához vezetett. (Key 12)

Néha azonban az igazságokat önző okokból rejtik el:

A hatalomvágyon és a nagyravágyáson alapuló tisztán brahmani meggondolások a tömegeket tudatlanságban hagyták a nagy igazságokkal kapcsolatban. Ugyanezek az okok a korai keresztények közötti beavatottaknál azt eredményezték, hogy hallgassanak, míg azok, akik soha nem ismerték az igazságot, eltorzították a dolgok rendjét... (TT IV)

G. de Purucker azt mondja, hogy bizonyos tanításokat hagyományosan titokban tartottak, mert azok magasztos ajándékok azoknak, akik érdemesnek és elkötelezettnek bizonyultak, és mert a képzetlen elmék félreértenék azokat. Ha a tanításokat megkülönböztetés nélkül kiadnák, az ösztönösen felfogó, de képzetlen emberek „istenekként” kezdenék imádni a taní-

tókat, a tudatlanok „ördögökként” üldöznék őket, a szkeptikusok pedig kigúnyolnák és kicsúfolnak mind a tanítókat, mind a tanításukat (FEP 253).

A Mesterek hangsúlyozzák, hogy a haladóbb szintű tanításokat nem lehet egyből kifejezni, azok befogadját fokozatosan kell felkészíteni:

Az igazság az, hogy amíg a neofita eléri azt az állapotot, ami szükséges ahhoz a mértékű megvilágosodáshoz, amire jogosult, és amihez illik, a legtöbb – ha nem minden – titok közölhetetlen vele. A befogadó készségnek egyenlőnek kell lennie a tanítás iránti vágygal. A megvilágosodásnak belülről kell jönnie. ... A tudás... csak fokozatosan adható át, és a legnagyobb titkok némelyike úgy hangozhat, mint valami tébolyodott zagyvaság... (ML2 283; MLc 72-3)

Ez visszaköszön Blavatsky-nál is:

Az igazság teljes lényege nem adható át szájból fülbe. Semmilyen toll nem is írhatja le azt, de még a feljegyző angyal sem, hacsak az ember meg nem találja a választ saját szívének belső szentélyében, saját isteni intuíciónak legbelsőbb mélységeiben (TT).

Bizonyos tanítások veszélyt hordoznak, és rosszul is használhatók önző célok érdekében. Blavatsky azt mondja, hogy a titkos tudomány bizonyos részeinek átadása a felkészületlen sokaságnak „egyenlő lenne azzal, hogy egy égő gyertyát adunk egy gyereknek egy puska-por raktárban”.

A veszélyt az jelentette, hogy olyan tanítások, mint a bolygóláncc, vagy a hét faj, azonnal az ember hetes természetének nyomára vezet, mert minden princípium összefügg valamelyik síkkal, bolygóval és fajjal, az emberi princípiumok pedig minden síkon összefüggnek a hétszeres okkult erővel, amelyek a felsőbb síkokon rendkívül erősek. Így bármely hetes felosztás azonnal a rendkívüli okkult erők nyomára vezet, és az ezekkel való visszaélés kiszámíthatatlan bajt hozna az emberiségre. Ez a nyom talán nem volna nyom a jelenlegi nemzedék számára – különösen nem a nyugatiaknak, akiket megvéd az okkult tudással szembeni vakságuk és tudatlan materialista hitetlenségük –, de nagyon is nyom lett volna a kereszténység első századaiban azok számára, akik az okkultizmus valóságáról teljesen meg voltak győződve, ugyanakkor beléptek egy hanyatló korszakba, amikor az okkult erővel való visszaélés és a leggonoszabb boszorkányság mindennapos dolog volt.

Való igaz, hogy a dokumentumokat elrejtették, de magát a tudást és annak tényleges létezését soha sem titkolták a templomok papjai, amelyekben a misztériumok mindig is tantárgyak és az erényes élet ösztönzői voltak. (TT. I.)

Egy esetre utalva, amely során egy hipnotizált embernek azt mondták, hogy súlyos égési sebet szerzett, és 36 órán belül a nyomok megjelentek a testén, Blavatsky kijelenti, hogy „jó oka van annak a régi szándéknak, hogy titokban kell tartani azt a tudást, amit lelkiismeretlen emberek kezébe helyezve a természet finomabb erőit irányítani tudják” (BCW 13:114). „Nem a „kísértéssel” és „robbanószerekkel” teli korunk az – mondja – amelyben az okkultizmus tágra nyithatja laboratóriumainak kaput, kivéve azokat, akik élnek az életet” (13:218).

Grace Knoche ezt írja:

Sok gúnyolódás érte a régieket azért, hogy visszatartottak olyan tudást, amit még egy gyerek is meg tud érteni egyszerűsített formájában. Nyilvánvalóan az egyszerűbb formákat nyilvánosan tanították, de azok okkult hátterét szigorú titokban tartották (ahogyan most is, bár a világ összességében keveset foglalkozik ezzel a ténnyel), mivel az csak azoknak való, akik nem használnák rosszra a megkapott tudást. Lehet-e manapság ekkora bölcsességet felmutatni, amikor egy tudós amint felfedez egy új eszközt, azonnal lehetőséget találnak arra, hogy a felfedezést pusztító célokra használják? Az ember kénytelen elismeréssel adózni a régiek erejének és bölcsességének, akik okosabbak voltak, mint hogy a tudást megkülönböztetés nélkül átadják azoknak, akikből hiányzott az erkölcsi kontrol. Minden híres felsőrendűségünkkel együtt még nem értük el minden területen egykori elődeink tudományos ismereteit (MS 44-5).

Csak a képzett adeptusok azok, akik tudják, hogyan irányítsák mentális látásukat, és vigyék át tudatukat a belső síkokra, akik szakértelemmel tudnak beszélni a nem fizikai valóságokról. A Mesterek Blavatskynak a következő tanácsot adták:

Ne add ki a nagy igazságokat a jelenlegi generációnak, amik az eljövendő fajok öröksége. ... A bolygói láncok és más kozmikus alatti és feletti misztériumok hadd maradjanak meg álmvilágnak azok esetében, akik nem tudják sem meglátni, sem elhinni azt, amit mások tudnak (TT I.)

Ahogy az idők változnak, és különböző lelkek öltenek testet, az elhallgatás szükségessége is változik, és amit egykor titokban tartottak vagy csak burkolt formában hoztak nyilvánosságra, azt nyíltan közkinccsé teszik. A Teozófiai Társulat 1875-ös megalakulása egy fordulópontot jelzett ebben az értelemben. A Titkos Tanítás és más teozófiai munkák bemutatják a teozófiai tanításokat a karmáról és a reinkarnációról, az ember és az univerzum hetes felépítéséről, a kibontakozásról és a visszahúzódásról, a halál utáni állapotokról, a bolygói láncokról és körökről és a fajokról. Mindezek különböző mértékben visszaköszönnek a világ sok vallási és filozófiai rendszerében. A modern teozófiai mozgalom azonban sokkal több részletet feltárt ezekből a kortalan bölcsesség tanításokból a nyilvánosság számára. A teozófia kulcsokat biztosít az ősi mitológia és jelképrendszer értelmezéséhez is, és bemutatja, hogy a különböző vallási és filozófiai rendszerek alapvető tanításait hogyan lehet összhangba hozni, amikor azokat helyesen értelmezzük – ez olyan dolog, amin minden hit ortodox követői hajlamosak megsértődni.

2. Az alexandriai könyvtár

Annak az oka, hogy bizonyos dokumentumokat titokban tartanak, vagy akár megsemmisítenek, néha tisztán negatív. A hóditók vagy a bitorlók, akik szeretnék elpusztítani az emberek örökségét, gyakran elégették a könyveiket, ahogyan Shih Huang-ti tette Kínában i.e. 213-ban, a spanyolok Mexikóban 1520-ban és a nácik az 1930-as években. A rivális pogány vallási és filozófiai iskolák feljegyzéseinek a korai keresztény egyház általi megsemmisítése egy másik szándékos vandál cselekedet volt. Az alexandriai könyvtár végzete egy hasonló történetet mond el.

Az alexandriai könyvtár volt az ókori világ leghíresebb könyvtára. Az Alexandriai Múzeumként (vagy a Múzsák templomaként) ismert kutatási intézmény részét képezte. A könyvtárat és a múzeumot a Ptolemaioszok hosszú sora alapította és működtette az i.e. III. század kezdetétől fogva. Alapítottak egy kiegészítő könyvtárat is i.e. 235 körül Serapeumban, egy Serapis istennek szentelt templomban. Az alexandriai könyvtár módszeresen összegyűjtötte az ókori világ tudását, és úgy becsülik, hogy működésének csúcán 400-700,000 tekerccsel és papirusszal rendelkezett.

Az Alexandriai Múzeum fő csarnokának rekonstrukciója.

Alexandria a görögök, egyiptomiak, rómaiak és zsidók kozmopolita városa volt, és egy virágzó kereskedelmi központ a kelet és a nyugat között. A könyvtárát a különböző kultúrák és spirituális hagyományok egybekeveredése fejlesztette és táplálta, és egy időre Alexandria vált a régi világban a tudás legnagyobb központjává. A pogány miszticizmus központja volt a késői ókorban, és a gnoszticizmus legünnepeltebb iskoláinak a születési helye – ami egy szintretikus mozgalom, amely magába foglalt minden hitrendszert, ami elterjedt volt az i.sz. első két évszázadban.

Ammonius Saccas, a neoplatonizmus alapítója Alexandriában kezdte el tanítani az egységbe foglaló teozófiai filozófiáját az i.sz. III. században. Tanítványai között tartozott Origenész és Plotinus, az utóbbit jól ismert neoplatonikus filozófusok sora követte, mint például Iamblichus, Porphyrius, Hypatia, és Proclus. Más híres személyiségek is csatlakoztak Alexandriához, mint Philo Judaeus, aki egységbe hozta az Ószövetséget a görög és püthagoraszi filozófiával, és mint Kelemen, aki sok gnosztikus elképzelést épített be a kereszténységbe.

Az alexandriai könyvtár ismételt lerombolása hatalmas csapást mért az ősi bölcsesség megőrzésére. Néha azt mondják, hogy Julius Caesar gyújtotta fel a könyvtárát Alexandria lerohanásakor i.e. 47-48-ban. Az elterjedt nézet manapság viszont az, hogy miután felgyújtotta az ellenséges hajóhadat, a lángok továbbterjedtek, és mintegy 40-70,000 tekercs, ami egy raktárban volt elhelyezve a kikötő közelében, véletlenül pusztult el.

I.sz. 272-ben az alexandriai múzeumot és fő könyvtárát feldúlták a polgárháborúban Aurelius római császár uralkodása idején. Az egyiptomiak legtöbb alkímista és hermetikusként elégették Diocletianus császár parancsára, miután levert egy lázadást Alexandriában, i.sz. 296-ban (TT, BCW 11:549). 380-ban II. Theodosius császár száműzte a pogányságot a Római Birodalomból, amelybe abban az időben beletartozott Trákia, Macedónia, Kréta, Szíria és Egyiptom. Theophilus, Alexandria keresztény pátriárkája nekifogott a pogány emlékek minden nyomának az eltörléséhez. 391-ben egy keresztény csőcselék a földig rombolta a Serapeum-ot, a klasszikus irodalom pótolhatatlan gyűjteményével együtt. A templom köveit új keresztény templomok építéséhez használták fel, Theophilus-t pedig később szentté avatták.

A neoplatonizmus 415-ig virágzott Alexandriában, amikor egy keresztény csőcselék, amit Cyril, Alexandria pátriárkája tüzelt, kegyetlenül meggyilkolta Hypatia-t, egy nagyra becsült filozófust, matematikust és csillagászt. Nagybátyjához (Theophilus-hoz) hasonlóan Cyrilt is szentté avatták. Hypatia meggyilkolását a pogány világ halálának, és a sötét korszak kezdetének nevezik. Ekkorra a misztériumok nyugaton már hosszú ideje hanyatlottak, köszönhetően mind a külső üldöztetésnek, mind a belső elcsökevényesedésnek. Grace Knoche ezt írja: „Eltekintve minden nem keresztény dolog elfojtásától, sok minden, amit egykor gyönyörűnek és szentnek tartottak a misztériumokban – a törekvő lélek és a magasabb Én egyesülésének megszentelt rituáléja – a legelfajzottabb orgiává vált” (MS66). 529-ben Justinianus császár bezáratta az utolsó filozófiai iskolát Athénben, a Platón által alapított Akadémiát.

Az alexandriai könyvtár végső, szándékos elpusztításáról gyakran azt mondják, hogy 642-ben történt, amikor az arabok meghódították Egyiptomot. Sok tekintetben azonban ezeket az állításokat, mint a muzulmánok elleni keresztény támadás, és az a kijelentést, hogy hat hónapba telt a könyvtár teljes tartalmának elégetése Alexandria nyilvános fürdőinek felfűtése céljából, összességében kitalációként utasítják el.

H.P. Blavatsky azt mondja, hogy az alexandriai könyvtár elpusztítása inkább egy átmeneti visszaesés volt, mint állandó megsemmisülés azok számára, akik értékelték a régiek bölcsességét. Vannak különös hagyományok jelenleg is a kelet különböző részein – például Atos hegyén és Nitria sivatagában –, bizonyos szerzetesek között és Palesztina művelt rabbijai között, amik szerint nem minden, a történelem által megemlített olyan tekercest és kéziratot égetett el Caesar, a keresztény csőcselék 389-ben és az arab tábornok, Amru, amiről általánosan úgy hiszik, hogy elpusztult.

Ugyanígy, a rendkívül művelt koptok, akik szétszóródtak keleten Kisázsiában, Egyiptomban és Palesztinában, sem hisznek a későbbi könyvtárak lerombolásában. (Isis 2:27-8) Így írja:

Minden korban azt állították, hogy az Alexandriai Könyvtár elpusztulása óta a Testvériségek tagjai együttes erőfeszítéssel gondosan felkutattak minden olyan jellegű munkát, amelyből a beavatatlan a Titkos Tudomány néhány misztériumát esetleg felfedhette, és megérthette volna. Akik erről tudnak, hozzáteszik, hogy az ilyen műveket csak három példányban mentették meg, és tették el biztonságos helyre, a többit megsemmisítették. Indiában az utolsó ilyen értékes kéziratokat Akbar császár uralkodása idején [a XVI. század második fele] helyezték biztonságba és rejtették el.

Azt is állítják, hogy az utolsó példányig megsemmisítettek minden olyan szent könyvet, amelynek szövege nem volt eléggé elrejtve szimbólumokban, vagy amely bárhogyan közvetlenül hivatkozott az ősi misztériumokra. Előbb azonban titkosírással gondosan lemásolták úgy, hogy a legjobb és legokosabb íráskutató se fejthesse meg. (TT I.)

Az alexandriai könyvtár elpusztítása egy új korszak kezdetét jelezte, amikor „a titkos tudomány misztériumait” szándékosan elrejtették. Viszont lassan, de biztosan az elveszett művek ismét elérhetővé válnak, mert egyre több ember bizonyul képesnek az értékelésükre. Valójában a modern teozófiai mozgalmat azért alapították meg, hogy részlegesen felfedje a régóta rejtett igazságokat.

3. Titkos leírások

Az, hogy az Adeptusok Testvérisége részletes leírásokkal rendelkezik az emberi faj történelméről, sok alkalommal megismétlődik a teozófiai irodalomban.

A Titkos Tanítás az ősi és történelem előtti világ egyetemesen elterjedt vallása volt. Elterjedtségének bizonyítékai, történetének hiteles feljegyzései, a dokumentumok teljes lánc, amelyek bemutatják jellemzőit és jelenlétét minden országban, valamint minden nagy adeptusának tanításait, jelenleg is megvannak az Okkult Testvériséghez tartozó titkos barlangkönyvtárakban.

Ez az állítás még hitelt érdemlőbbé válik a következő tények figyelembevételével: létezik a hagyomány, hogy az ősrégi pergamenek ezreit megmentették, amikor az alexandriai könyvtárat lerombolták, ahogyan a sok ezer szanszkrit munkát is Indiában, ami Akbar uralkodása alatt eltűnt. Kínában és Japánban általánosan elterjedt az a hagyomány, hogy a valódi ősi szövegek – a több ezer kötetnyi magyarázattal együtt, amelyek nélkül érthetetlenek – avatatlan kezek számára réges-régen elérhetlenné váltak. Babilon óriási szent és okkult irodalma eltűnt, elvesztek azok a kulcsok, amelyek nélkül lehetetlen megfejteni az egyiptomi hieroglif feljegyzések ezer rejtélyét. Indiában él az a hagyomány, hogy a valódi titkos magyarázatok, amelyek a Védákat érthetővé teszik, továbbra is megvannak titkos sírboltokban és barlangokban a beavatottak számára, bár az avatatlanok számára már nem láthatók. A buddhisták is ugyanezt hiszik saját titkos könyveikről.

Az okkultisták azt állítják, hogy mindezek biztonságban vannak a Nyugat fosztogató kezei elől, hogy újra megjelenjenek valamilyen felvilágosodottabb korszakban. (TT I.)

Számtalan ezoterikus iskola tagjai – amelyek központja a Himaláján túl van, leágazásai pedig Kínában, Japánban, Indiában, Tibetben, de még Szíriában és Dél-Amerikában is megtalálhatók – azt állítják, hogy birtokukban van az összes szent és filozófiai mű kéziratban és nyomtatásban, tényleg minden munka, amelyet valaha írtak, bármely nyelven, bármilyen betűvel, amióta az írás művészete elkezdődött, a képirásos hieroglifáktól kezdve egészen a Cadmus-féle és a devanágari abc-ig. (TT I.)

A Nagyok ismerik a hatalmas földalatti könyvtárak, lerakatok létezését, és védelmezik azokat, amelyek nagyon régi idők óta léteznek, és katalogizált formában tartalmazzák minden

értékes irodalmi leírást, amik kétségtelenül az emberiség jelenlegi nagy ötödik gyökérfájának kezdetétől fogva keletkeztek...

... Nem ismerek lenyűgözőbb és elragadóan érdekesebb órákat, mint amiket eltöltöttem szakértő vezetéssel kószálva a földalatti folyosók némelyikén, sok közülük mély barlangokhoz csatlakozik mélységes rejtekhelyeken. Ezek még ma is megvannak, összegyűjtve, gondosan felügyelve és megőrizve sok más dolgon túl még hosszú, elmúlt korok föld lakóinak és a föld állatainak a csontjait is.

Meg fogjuk találni az atlantiszi idők óriásainak a csontvázait. Meg fogjuk találni közülük néhány munkáját, amiket tanulságként őriztek meg, és lehet, hogy az emberiség jövő generációinak épülésére szolgálnak, amikor eljön a megfelelő idő, hogy ezeket nyilvánosságra hozzák.

A jövő tudósai, ha olyan dogmatikusak lesznek, mint napjaink egyes tudósai, néhány nagyon kellemetlen meglepetésben fognak részesülni, mert egy napon a múlt e feljegyzései elő fognak kerülni, és megerősítő bizonyítékkul fognak szolgálni a Bölcsesség-vallás a régi emberiségek természetével, jellemzőivel és munkájával kapcsolatos tanításainak. (EST 2:113-4)

4. Gnoszticizmus és kabbala

A korai IV. században az ortodox kereszténységet – ami a II. századból származó kiválasztott evangéliumok szó szerinti értelmezésén alapult – államvallássá tette Konstantin római császár. Ez megadta neki a hatalmat, amire szüksége volt, hogy elkezdhesse a pogányság és agnoszticizmus könyörtelen elfojtását. H.P. Blavatsky ezt írja:

Konstantin napjai jelentették az utolsó fordulópontot a történelemben, annak a hatalmas küzdelemnek az időszakát, amely azzal végződött a nyugati világban, hogy megfojtották a régi vallásokat, a tetemeiken felépült új vallás kedvéért. ... Ez az időszak, amely Buddhával és Püthagorasszal kezdődik, és a neo-platonistákkal és gnosztikusokkal végződik, a történelemben megmaradt egyetlen fókuszpont, amelyben végül összefutnak az elmúlt korszakokból áradó, ragyogó fénysugarak, amelyeket nem homályosít el a vakbuzgóság és a fanatizmus. (TT I.)

Az V. század végére a pusztítás annyira tökéletes lett, hogy Chrystostom érsek így dicselkedhetett: „Az ősi világ régi filozófiájának és irodalmának minden nyoma eltűnt a föld színéről”. (CC 357)

Ahogy azonban Blavatsky rámutat, a keresztény korszak korai évszázadaiban tett fanatikus erőfeszítések arra, hogy eltávolítsák a pogány filozófia és a titkos tanítás minden nyomát, bukásra volt ítélve. (TT I.) Az ősi bölcsesség visszhangjai megszórták a keresztény hitet, bár erősen eltorzítva és szó szerint véve. Továbbá sok szent szöveget elrejtettek, és azok most kezdenek újra felbukkanni.

Egy csomó kopt nyelvű gnosztikus értekezést fedeztek fel a XVIII. és a késői XIX. században, beleértve a *Pistis Sophia*-t is. Blavatsky publikált egy magyarázatot ennek a fontos műnek egyik részéről 1890-91-ben, feltárva annak belső jelentését, és bemutatva a párhuzamokat a brahmanok ezoterikus tanításaival. (BCW 13:1-81, Gnostics 161-271)

1945-ben kopt nyelvre lefordított keresztény gnosztikus könyveket tartalmazó 13 kódexet fedeztek fel Nag Hammadi közelében, Egyiptomban. Ez a jelentős felfedezés komolyan gazdagította ismereteinket a gnoszticizmusról és a korai kereszténységről. Két évvel később beduin pásztorok felfedezték a Holttengeri Tekercseket a Qumran barlangokban a Holttenger közelében. 1947 és 1956 között 830 különböző dokumentumot mentettek ki 11 különböző barlangból. Ezek egy sokkal eltérőbb képet festettek az I. századi judaizmusról, mint amilyen korábban elfogadott volt.

A 4. Qumran barlang

A jelentős orientalista, Max Müller jegyezte meg 1860-ban, hogy az elmúlt 50 évben „a világ legfontosabb vallásainak hiteles dokumentumai kerültek elő a legváratlanabb, szinte csodálatos módon”. Például a buddhizmus kanonizált könyveire, Zoroaszter *Zend-Avesta*-jára és a *Rig Véda* himnuszaira utalt. Blavatsky hozzáteszi:

Mohó vágyukban, hogy kiterjesszék a vak hit uralmát, a keresztény teológia korai kidolgozóit arra kényszerítették, hogy amennyire csak lehetséges volt, elrejtsek annak valódi forrásait. Ennek a célnak az érdekében azt mondták, hogy elégettek vagy más módon megsemmisítettek minden eredeti kéziratot a kabbaláról, mágiáról és az okkult tudományokról, amik a kezükbe kerültek. Tudatlanul azt feltételezték, hogy az ilyen típusú legveszélyesebb írások megsemmisültek az utolsó gnosztikusokkal, de egy napon talán rájönnek a tévedésükre. Más hiteles és fontos dokumentumok talán a „legváratlanabb és szinte csodás módon” fognak újra megjelenni. (Isis, 2:26)

Ezt alátámasztja a Nag Hammadi írások és a Holttengeri Tekercsek felfedezése. Blavatsky azt sugallta, hogy az ilyen felfedezések „a legalkalmasabb pillanatban” részei egy „előre megfontolt tervezetnek”. „Annyira furcsa-e – kérdezi –, hogy a ’pogány’ tanok őrzőinek, látva, hogy a megfelelő időpont elérkezett, úgy kell csinálniuk, hogy a szükséges dokumentum, könyv vagy relikvia véletlenül pont az ember útjába akadjon?” Azt mondja, teljesen valószínű, hogy „a múlt dicsőséges irodalmának maradványait, ami a csodás civilizációjának a gyümölcse volt, a föld különböző vidékein őrzik, és hogy mivel a vallási dogmatizmus málladozik, „sokkal többet fognak felfedezni belőlük, amik most el vannak rejtve” (Isis, 2:26 láb.)

Ami a kabbalát illeti, Blavatsky utal „a kabbala vatikáni kéziratára, egy egyedi másolat, amiről (Európában) azt mondják, hogy St. Germain gróf tulajdonában volt, és hogy olyan részletesebb tanításokat tartalmaz, amik nem találhatók meg semmilyen nyilvánosan elérhető műben (TT IV.) Rámutat, hogy valójában két kabbala létezik:

Az, amit Shimon ben Yohai állított össze a Zohar-ban, a II. században (szerintünk az I-ben), ami a beavatottak valódi kabbalája, amely elveszett, és amelynek eredetijét a kaldeai Számok Könyvében kell keresni. A másik pedig, ami latin fordításban megtalálható a könyvtárainkban, a Moses de Leon által a XIII. században denaturált kabbala, egy hamisítvány, amit a spanyol izraelita állított össze a szíriai és a kaldeai keresztények segítségével és közvetlen sugalmazásával a Midraschim-ban megőrzött hagyományok és a valódi Zohar fennmaradt töredékei alapján. (BCW 9:376)

A kaldeai Számok Könyvét a következőképpen írja le:

Olyan mű, ami mindazt tartalmazza, ami megtalálható Simeon Ben-Jochai Zohar-jában, és még sokkal többet. Sok évszázaddal idősebbnek kell lennie, és bizonyos értelemben annak eredetije, mivel tartalmaz minden alapvető alapelvet, amit a zsidó kabbalista munkák

tanítanak, de semmit azok félrevezetéseiből. Igazából nagyon ritka, mert talán két vagy három példánya létezik, azok is magántulajdonban vannak. (TG 75)

Más szavakkal, a zsidók kabbalája „a kaldeaiak Titkos Tanításának eltorzított visszhangja, és... a valódi *Kabalah* csak a kaldeai *Számok Könyvében* található meg, ami most néhány perzsa szufi birtokában van” (BCW 14:174). Azt mondja, hogy a nyilvánosság „semmit nem tud a kaldeai művekről, amiket lefordítottak arabra, és néhány szufi beavatott őrzött meg” (TT I.). 1889-ben írva azt mondja, hogy csupán két vagy három nem teljes példány létezik most a *Számok Könyvéből*, és hogy azok beavatott rabbik tulajdonában vannak. „Ezek egyike Lengyelországban élt, szigorú visszavonultságban, és megsemmisítette a saját példányát 1817-es halála előtt. Ami a másikat illeti, Palesztina legbölcsebb rabbijáé, aki Jaffa-ból néhány éve vándorolt el” (BCW 11:549).

H.S. Olcott tanúsítja Blavatsky kivételes tudását a kabbalában:

Ismertem egy zsidó rabbit, aki órákat és egész estéket töltött [H.P.B.] társaságában, a kabbalát tárgyalva, és hallottam, hogy a rabbi azt mondta neki, hogy bár ennek a vallásnak a titkos tudományát 30 évig tanulmányozta, de H.P.B. olyan dolgokat tanított neki, amiről még csak nem is álmodott, és tiszta fénybe helyezett olyan részeket, amiket még a legjobb tanítói sem értettek. ... Legjobb inspirált pillanataiban... elképesztette a legnagyobb tudósokat is a tudásával...(ODL 1:206-7).

5. Taoizmus, jainizmus, hinduizmus

A XIX. századi orientalisták felfedezték, hogy hatalmas mennyiségű kézirat, de még nyomtatott munka, amelyről tudott, hogy létezett, nyom nélkül eltűnt. Blavatsky azt mondja, hogy „a legtöbbjük valódi kulcsokat tartalmazott olyan művekhez, amik még léteznek, és *teljesen érthetetlenek* olvasói legnagyobb része számára azok nélkül *a megjegyzéseket és magyarázatokat tartalmazó kiegészítő kötetek nélkül*”.

Példaként megemlíti Lao-tzu műveit, akiről feljegyezték, hogy 930 könyvet írt az erkölcsről és a vallásról, 70-et pedig a mágiáról. A nagy műve, a *Tao te King* csak kb. 5000 szót tartalmaz alig egy tucatnyi oldalon. A vele kapcsolatos magyarázat i.e. 163-ból való, és az azt megelőző 450 évben, amikor Lao-tzu élt, „bőven volt idő elfedni a valódi Lao-tse tanítást a beavatott papok kivételével mindenki előtt”. A hagyomány szerint azok a magyarázatok, amikhez a nyugati sinológusok hozzáfértek „nem a *valódi okkult* feljegyzések, hanem szándékos leplek”, és „az igazi magyarázatok, ahogyan szinte minden szöveg is, hosszú ideje *eltűnt* az avatatlanok szeme előtt”. (TT I.)

Ami India jainista vallásának ősi szent kánonját illeti, csak a most Anga-kként ismert iratok elérhetők. Ezeket egykor kiegészítő írásoknak tekintették a 14 Purva-hoz, amik teljesen elvesztek a számunkra. A két fő jainista szekta egyike szerint a rendelkezésünkre álló Digambara-k, de még az Anga-k sem az eredetiek.

Hasonló észrevételeket tehetünk a hinduizmus szent műveivel kapcsolatban. Swami Dayanand Sarasvati, Blavatsky kortársa azt állította, hogy ami az európai orientalisták birtokába került, csupán „*szent könyveinkből származó néhány bekezdés kiselejtezett másolatának darabkái*”. Beszél a Himalájában található, Okhee Math közelében levő barlangról, ahol a titkos műveket tartják. (TT I.)

A Védák India legrégebbi vallási összeállításai. A modern tudomány úgy becsüli, hogy i.e. 1500-1000 körül keletkeztek, míg az indiai hagyomány jelentősen régebbre teszi őket, az egyik nézet az, hogy egészen i.e. 20-30,000-ig mennek vissza az időben (BCW 14:361-5). Ezeket csak magyarázatok segítségével lehet megérteni, viszont minden, jelenleg rendelkezésre álló magyarázat viszonylag új keletű. Hosszú időn keresztül az egyedüli ismert magyarázat Sayana-é volt, a XIV. századból. Korábbi magyarázatok néhány hiányos kéziratát most már ismerjük, de ezek közül a legrégebbi is valószínűleg csak VII. századi. Ahogyan Da-

vid Reigle mondja: „Az az érdekes tény, hogy csak a legutóbbi magyarázatokkal rendelkezünk India legrégebbi szövegeiről, súlyos bizonyítékot jelent a bölcsesség-hagyomány kijelentésének alátámasztásához, ami szerint az eredeti magyarázatokat visszavonták.” (Reigle4)

T. Subba Row kijelentette, hogy a Védáknak „határozott kettős jelentése van, az egyiket a szavak szó szerinti értelme fejezi ki, a másikat a versmérték és a *swara* – a hanglejtés – jelzi, amik olyanok, mintha a Védák életét jelentenék” (TT I.) Blavatsky szerint a legrégebb ismert hindu művet, a *Rig Védát*, ami 1028 himnusból áll, beavatottak állították össze, és a modern szanszkritológusok semmit sem tudnak a belső vagy ezoterikus jelentéséről (TT V.)

A Brahmanák és a szövegmagyarázatok és kommentárok tömege ellenére nem értik helyesen a mai napig sem. Miért van ez így? Nyilvánvalóan, mert a Brahmanák, „az őseredeti himnuszokról szóló tudományos és legrégebb értekezések „maguk is egy kulcsot igényelnek, amit az orientalistáknak nem sikerült megszerezniük” (TT I.)

A Brahmanák... gyakran összeütközésbe kerülnek egymással. Ezek mindenekelőtt okkult munkák, ezért céltudatosan félrevezetésre használják azokat. Közhasználatban és köztulajdonban csak azért maradhattak fenn, mert a tömegek számára teljesen érthetetlenek voltak, és azok ma is, különben réges-régen, már Akbar napjaiban eltűntek volna a forgalomból. (TT I.)

Az „Upanishad” szó szerinti jelentése „leülni közel [a tanítóhoz]”, vagy ahogyan Blavatsky más szavakkal mondja, „a tudatlanság legyőzése titkos, szellemi tudás felfedésével”. Azt mondja, hogy Az Upanishad-ok a Védák számára ugyanazok, mint a Kabbala a zsidó Biblia számára, mert ezek tárgyalják és fejtik ki a védikus szövegek titkos és misztikus jelentését. A teljes jelentés azonban most már csak egy mesterkulcs segítségével érthető meg (TT I.)

Mintegy 30 évvel ezelőtt [1860 körül] a rövid értekezéseket tartalmazó Upanishad-ok száma kb. 150 volt. Apránként a brahmanok elrejtették és fokozatosan eltűntették azokat, mintegy 20 kivételével, és még azok sem voltak mind eredetiek. Van egy széles körben elterjedt szóbeszéd Indiában, hogy mind közül a legjobb Upanishad-ok a védantista magyarázó kéziratokkal együtt (amiket évszázadok alatt állítottak össze, és megadják a kulcsot az Upanishad-okhoz) a beavatott Raraka-Raja jógik kezében vannak, az advaita iskolához tartozó védantisták fő Matha-iban (monostoraiban). Valamint néhány független jógik, adeptus-misztikus birtokában is, akik a Himalája őserdőiben és Dél-India elérhetetlen hegycsúcsain élnek szétszórva. (BCW 12:345 láb.)

Az Upanishad-ok tartalmának felét eltűntették, míg néhányat átírtak és lerövidítettek. *Az Upanishad-okat eredetileg a Brâhmana-jukhoz függesztették, miután elindítottak egy reformot, amely a brâhminok jelenlegi kasztrendszerének kizárólagosságához vezetett néhány évszázaddal a „kétszer születettek” Indiába történő betörése után. Abban az időben az Upanishad-ok teljesek voltak, és a csélák tanítására szolgáltak, akiket a beavatásra készítettek fel. Ez addig tartott, amíg a Védák és a Brâhmanák a templomi brâhminok egyedüli és kizárólagos őrizetében maradtak...(TT I.)*

A dolgok megváltoztak, amikor Gautama Buddha (született i.e. 643-ban) megjelent a színen. Felháborítónak érezte, hogy a Szent Bölcsességet a brahminok mindenki elől így elzárják, így elkezdte titkos tanításait nyilvánosságra hozni. A brahminok azzal válaszoltak, hogy lerövidítették az Upanishadok szövegét, amik eredetileg háromszor annyi anyagot tartalmaztak az összerakott Védákból és Brahmana-kból, kivettek bizonyos részeket úgy, hogy egyetlen szót sem változtattak meg. „A brâhmini titkos kód kulcsa továbbra is kizárólag a beavatottak kezében maradt, így a brahminok olyan helyzetben voltak, hogy nyilvánosan tagadhatták Buddha tanításának helyességét Upanishad-jaikra hivatkozva, amelyeket a legfőbb kérdésekkel kapcsolatban örökre elnémítottak. Ez az ezoterikus hagyomány a Himaláján túl.” (TT I.)

Shankaracharya, az advaita (nem-dualisztikus) védanta filozófiai iskola képviselője, aki kb. 50 évvel Buddha halála után született, sok Bhashya-t (magyarázatot) írt az Upanishad-okhoz. Eredeti értekezései azonban még nem kerültek a nyilvánosság kezébe, mert túlságosan féltékenyen őrzik azokat a kolostoraikban (matham-ok). Blavatsky azt mondja, hogy a brâhminok ezoterikus tanítására vonatkozó és legnagyobb magyarázójuktól származó, felbecsülhetetlen értékű Bhashya-k még korszakokig holt betűk maradnak a legtöbb hindu számára, a smartava brahmanok kivételével. Ez a Shankaracharya által alapított közösség szinte az egyetlen, amely olyan tanítványokat nevel, akik elegendő tudással rendelkeznek a Bhashya-k holt betűjének megértéséhez. (TT I.)

A bizonyítékok arra utalnak, hogy a jelenleg létező Shankaracharya-írások a magyarázatait a *Brahma-Sutra*-hoz, az Upanishad-okhoz és a *Bhagavad-Gita*-hoz – nem az eredeti Shankaracharya írta, hanem egy későbbi, határozottan teisztikus Shankaracharya, aki a VIII. században élt. Rövidebb munkái közül csak néhányról – beleértve a *Viveka-Chudamani*-t („A megkülönböztetés címerpajzs-ékszere”) tűnik úgy, hogy az eredeti Shankaracharya volt a szerzője, és összhangban áll a bölcsesség-hagyománnyal (Reigle3).

Ami a Purana-kat illeti, azok valódi jelentése csak a beavatott brahmanok számára volt világos, akik allegorikusan írták le azokat, hogy elkerüljék a teljes igazság kiadását a tömegnek. Szó szerint véve azokat „tündérmesék képtelen fátylának látszanak” (TT IV.). A Purana-kat is megváltoztatták. Blavatsky azt mondja, hogy a vaishnava-k „szinte olyan sokat szúrtak beléjük szektás rosszindulatból, mint amennyit a keresztény egyházatyák” (TT V.)

A Vishnu Purana minden más ilyen típusú műhöz hasonlóan egy későbbi időszakban a templomi brahmanok kezébe került, és a régi kéziratokat kétségtelenül megmásították a szektások. Volt azonban olyan idő, amikor a Purana-k ezoterikus művek voltak, és még most is azok a beavatottak számára, akik el tudják azokat olvasni a birtokukban levő kulcs segítségével (TT I. és IV.). H.P.B. azt mondja, hogy a *Vishnu Purana* legrégebbi kézírata egy beavatott birtokában van Dél-Indiában. (TT IV.). A következő észrevételeket teszi két másik Purana-hoz:

A *Brahmanda Purana* teljességében tartalmazza a Brahma arany tojásáról szóló misztériumot, és ez az, amiért talán elérhetetlen az orientalisták számára, akik azt mondják, hogy ez a Purana „többé nem szerezhető be a maga egészében”, hanem „különböző Khanda-k és Mahatmya-k képviselik, amikről azt állítják, hogy belőle származnak” (TT I.).

A *Naradiya Purana*-ban Narada leírja a nőtlen adeptusok törvényeit és kötelességeit, mivel pedig ezek az okkult kötelességek véletlenül nem szerepelnek az európai múzeumok birtokában levő kb. 3000 stanza töredékeiben, a brahmanokat hazugoknak kiáltották ki. Az orientalisták elfelejtik, hogy a *Naradiya*-ról azt tartják, hogy 25 ezer stanzát tartalmaz, és nem nagyon valószínű az, hogy ilyen kézirat avatatlan hinduk birtokában legyen, akik készek bármilyen értékes kincset egy tál lencséért eladni. (TT IV.)

A legjobban ismert hindu mű, a *Bhagavad-Gita* szintén igényel értelmezést. W.O. Judge azt mondja, hogy bár tartalmazza az ezoterikus tanítást, azt nem lehet teljességében megtalálni a kulcs nélkül. Ezt a kulcsot szándékosan eltitkolták abban az időben, amikor a buddhizmus Indiából kiterjedt, amikor a pauranika-k vagy azok, akik a régi purana-kat követték, a buddhizmus és a brahmanizmus közötti hasonlóságot szerették volna elrejteni. Azt mondják, a hiányzó kulcsot *Mahabharata*-nál háromszor vaskosabb mű tartalmazta, és azt a buddhista beavatottak vitték el, a hagyomány pedig most az állítja, hogy Ceylonban a Kandy templomban van egyik példánya (Echoes 3:253).

Blavatsky egyik adeptus-tanítója azt sugallta, hogy amikor a nyugatiak kellőképpen megváltoztatják a hozzáállásukat a hindu filozófiával kapcsolatban, a régi kéziratok „amelyek eddig el vannak temetve az európaiak elől” ismét a felszínre bukkannak azzal a kulccsal együtt, ami korszakokon át rejtve volt a köznép elől. (MLc 474-5; CCML 36).

6. Buddha és a buddhizmus

Blavatsky elmagyarázza, hogy Gautama Buddha feladata a tömegek bálványimádásának és fanatikus babonáságának az elpusztítása volt, ami annak az eredménye volt, hogy a brahmanok minden kasztot kizártak a sajátjukon kívül a magasabb rendű tudásból.

Az egész buddhista reform csak az volt, hogy nyilvánosságra hozta azoknak a tanításonak egy részét, amelyeket addig a Templom Beavatottjainak és aszkétáinak „varázs”-körén kívülállóknak eltiltottak. Buddhát fogadalmi kötötte, ezért nem taníthatott mindent, amibe őt beavatták. Bár filozófiája valódi ezoterikus tudás alapjaira épült fel, e tudásnak csupán külső, anyagi testét adta át a világnak, a lelkét pedig választottjai számára őrizte meg.

[A lélek] tanát titokban – talán túlságosan is titokban – tartották a szentélyen belül. (TT I.)

Ezért nagyon fontos különbség van Buddha nyilvános tanításai és az ő titkos vagy ezoterikus tanítása között, ami alapvetően ugyanaz volt, mint az ő idejében a beavatott brahmanok tanítása.

Gautama metafizikájában a Dan vagy Janna (Dhyâna) titkos részei – bármilyen nagyszerűeknek látszódnak is annak, aki nem ismeri az ősi Bölcsesség-vallás tanításait – csak nagyon kicsi része az egésznek. A hindu reformer nyilvános tanításait a Bölcsesség-vallásnak csak az erkölcsi és fiziológiai oldalára korlátozta, tehát kizárólag az etikára és az emberre. A „láthatatlan és testetlen” dolgokat, a földieken kívüli Létezés misztériumait a nagy Tanító nyilvános előadásában egyáltalában nem érintette, megőrizve a rejtett igazságokat arhatjai válogatott köre számára. Az arhatok beavatásukat a híres Saptaparna barlangban kapták meg... (TT I.)

Blavatsky azt mondja, hogy a nyilvános tanításaiban Buddha túlságosan óvatos volt, és túl sok mindent rejtett el (Key 81). G. de Purucker azt mondja, hogy bár az ősi bölcsesség filozófiai és erkölcsi oldalának Buddha általi bemutatása szinte tökéletes volt, röviddel a nirvánába való belépése előtt felismerte, hogy a bölcsesség-tanítások misztikus és vallási részei nincsenek kellő módon kidolgozva, kivéve azt, ami az arhatjaira tartozott (SOP 696). Máshol de Purucker más szögből nézi a kérdést, és azt mondja, hogy Buddha egy kicsit túl szélesre nyitotta az ajtót (Dia 2:210). Más szavakkal, Buddha tovább ment, mint az akkori brahmanok, de nem elég messze ahhoz, hogy minden új tanítást teljesen tisztába tegyen.

Buddhának azt a tanítását, hogy az emberek összetettek, és csak a karmájuk éli túl a halált, és lép át az új testekbe, félreértették, hogy azt jelenti, nincs az emberi felépítésnek olyan része, ami állandóan fennmarad, bár ha a karma fennmarad, nyilván lennie kell valaminek, amelyben lakozik. Buddha azt is tanította, hogy van egy szellemi univerzum, amely tele van entitásokkal, amelyek végtelenül változatosak fejlettségi szintjükben, de a tanításnak azt a részét, hogy ezek az entitások alapvetően egyek az univerzummal, nem értették meg. A kisebb „tévedéseinek” kijavítása céljából Buddha megszületett Shankaracharya avataraként i.e. 510-ben 51 évvel és 2 hónappal azután, hogy elérte a nirvánát (TT VII.), úgy, hogy Buddha biztosította Shankaracharya felépítésének átmeneti pszichológiai részét (SOP 696-7, Dia 2:232-3).

A XIX. századi orientalisták, mint Max Müller kategorikusan tagadták, hogy Buddhának bármilyen titkos tanítása lett volna, de mára erről a nézetről tudjuk, hogy teljesen téves. Válaszul arra az állításra, hogy „a valódi adeptusok, mint Gautama Buddha vagy Jézus Krisztus nem burkolódtak be titkokba, hanem előálltak, és nyíltan tanítottak”, az egyik Mester megjegyezte „Ha így tettek, ez újdonság számunkra, az előbbi szerény követői számára” (ML2 281; MLc 71)!

Ahogy Blavatsky írta, „Van egy ezoterikus tanítás, egy léleknevelő filozófia az egyházi buddhizmus külső teste mögött”. Buddha ezt a titkos rendszert általában a Saptaparna

barlangban tanította, ami a Baibhar-hegy közelében, Rajagriha-ban, Magadha ősi fővárosában található.

Ez az a barlang – amit Sakyamuni idejében Saraswati- vagy „Bambusz barlangnak” neveztek – ahonnan a Titkos Bölcsességbe beavatott arhatok elvitték műveltségüket és tudásukat a Himaláján túli vidékre, ahol a Titkos Tanítást a mai napig tanítják. Ha Ceylon Dél-Indiai meghódítói „nem halmozták volna fel a buddhisták *olla*-it olyan magas kupacokba, mint a kókuszdió fák csúcsa”, és nem égették volna el azokat, ahogyan a keresztény hódítók égették el a gnosztikusok és a beavatottak minden titkos leírását, akkor az orientalistáknak lenne erre bizonyítékuk... (BCW 10:71-2)

A buddhista irodalom így nem elérhető a maga teljességében. Müller maga írta: „mind a déli, mind az északi buddhista iskolák által megőrzött hagyomány szerint a szent buddhista kánon eredetileg 80 vagy 84 ezer értekezést ölelt fel, *de ezek legtöbbje elveszett*, és így nem maradt több 6 ezernél”. Blavatsky megjegyzése: „Elveszett az európaiak számára. De ki lehet biztos abban, hogy ugyanígy elveszett a buddhisták és a brahmanok számára is?”

Figyelembe véve, hogy a buddhisták számára mennyire szent minden sor, amit Buddháról vagy az ő „Jó Törvényéről” írtak, a közel 76 ezer értekezés elvesztése csodaszerűnek tűnik (TT I.).

Thango-pa Chhe-go-mo, a „Chohan Láma” szerint, aki a dalai és a panchen lámák titkos könyvtáraiért felelős, akiről Blavatsky azt mondta, hogy sokkal jártasabb az ezoterikus és az exoterikus buddhizmusban, mint bárki más Tibetben, a tibeti megszentelt kánon 1707 kötetet ölel fel, amiből 1083 nyilvános és 624 titkos. „Még azokban a kötetekben is, amelyekhez a tömegek hozzá tudnak férni – mondja –, minden mondatnak kettős jelentése van, az egyiket azoknak szánták, akik képzetlenek, a másik pedig azoknak szól, akik megkapták a kulcsot a leírásokhoz.” A kánonhoz tartozó könyvek „nem tartalmazzak találgatásokat, csak egyszerű információt a jövő generációk számára, amely lehetséges, hogy a maga idejében megkapja a kulcsot azok helyes olvasásához”. (BCW 6:98-100, 14:424 láb.)

Egy kiváló szingaléz pap biztosította Blavatsky-t, hogy *a buddhista szent kánonhoz tartozó legfontosabb értekezéseket elrejtették európai tudósok számára hozzáférhetetlen országokban és helyeken.* (TT I.) Minden, a hegyekben elhelyezkedő láma-kolostornak vannak földalatti kriptái és barlang-könyvtárai, és számos ilyen elrejtett hely van a Karakorum-hegységben, Nyugat-Tibetben.

Az Altyn-Toga hegylánc mentén, ahová európai ember eddig még nem tette be a lábát, van egy falucska, mélyen elbújva egy szurdokban. Ez inkább egy kis házcsoport, mint kolostor, szegényes külsejű templommal. Közelében egy öreg láma, remete lakik, és vigyáz rá. Zarándokok azt mondják, hogy az alatta levő folyosókban és termekben akkora könyvgyűjtemény van, hogy a beszámolók szerint még a British Museum-ban sem férne el. (TT I.)

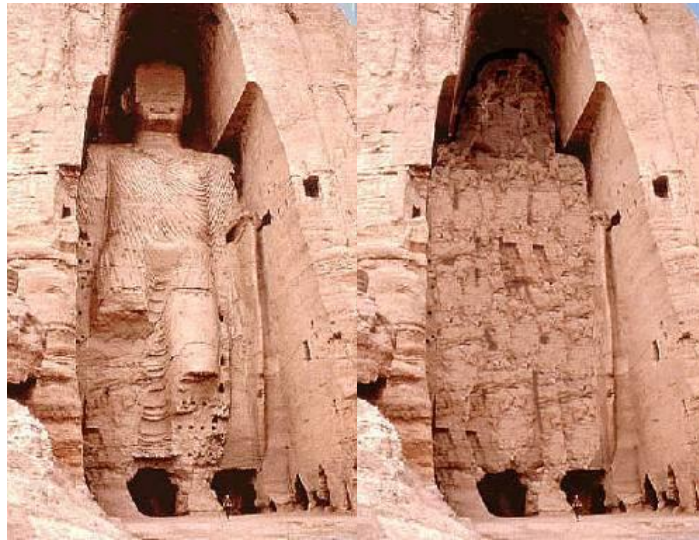
Számos buddhista szöveget, amik elérhetők, meghamisítottak a szekták az elmúlt pár ezer évben, hogy azok passzoljanak saját elképzeléseikhez (BCW 14:441).

Bár sok buddhista mű marad szándékosan elrejtve, kéziratok folyamatosan bukkannak elő. A XX. század elején különböző országok küldtek [expedíciókat Közép-Ázsiába](#), hogy romokat ássanak ki a Selyemút mentén, és számos dokumentumot fedeztek fel különböző nyelveken. Az egyik legfontosabb felfedezés 1931-ben kb. 3000 nyírfakéregre és némi papírra írt kézirat volt a Gilgit-ben levő sztupa romjainál. Ez a város Kashmir pakisztáni részén található. Ezek a buddhista kéziratok tartalmazták számos fontos írás eredeti szanszkrit és prakrit szövegeit, amelyekről azt hitték, hogy elvesztek – noha a dokumentumok legtöbbje csak töredékes volt.

Afganisztánban a polgárháború az elmúlt néhány évtizedben buddhista kéziratok jelentős nyilvánosságra kerüléséhez vezetett. Például a [Korai Buddhista Kéziratok Project](#)-et arra hozták létre, hogy tanulmányozzák és közzé tegyék nyírfakérgen levő buddhista kéziratok 57 töredékét, amiket kharosthi betűkkel és gandhari (prakrit) nyelven írtak. Ezeket való-

színűleg agyagkorsókban találták egy barlangban Jalalabad közelében, ami most Kelet-Afganisztánban van, és a British Library 1994-ben szerezte meg azokat. Úgy vélik, hogy az I. századból származnak, és a legrégebb fennmaradt buddhista szövegek közé tartoznak.

Norvégia [Schøyen Gyűjteménye](#) kb. ezer buddhista kézirat tízezer töredékét tartalmazza. Eredetileg afganisztáni kolostorokban tartották azokat, de elhozták biztonságba a muzulmán fosztogatók elől évszázadokkal korábban a Bamiyan közelében levő barlangokba, és 1993-95-ben csempészték ki Afganisztánból. Más kéziratokat megsemmisített a fundamentalista talibán, amely felrobbantott két óriás Buddha-szobrot Bamiyan-ban, 2001-ben (Lásd TT IV.) A pálmalevelekre, nyírfakéregre és pergamenre írt Schøyen-kéziratok az I. és a VII. század között keletkeztek, és sok, korábban ismeretlen buddhista szöveget tartalmaznak, valamint a mahayana buddhizmus legrégebb fennmaradt írásaiból néhányat. A Schøyen és a British Library gyűjteményeinek kézirateit a „buddhizmus Holt-tengeri tekerceiként” emlegetik.

Allah nevében: az 53 m magas Bamiyan „Buddha” eltűnik. A lábait a perzsák pusztították el a XVIII. században, és mind ezt a szobrot, mind a másikat (35 m-est) a talibán rombolta le, amelyek korábban a muzulmán seregek célpontjaiként szolgáltak.

Tibet kínai lerohanását és elfoglalását követően az 1950-es években százezer menekülő vándorolt ki, magukkal víve értékes tulajdonaikat, köztük szent szövegeket, amik közül korábban egyetlen sem került a nyilvánosság elé. Ma a tibeti buddhista kánon megszereshető mikrofilmen mérsékelt áron, azok szanszkrit eredetije nagy számban kiadásra került, és e szövegek közül sokat lefordítottak angolra. A kánont jelenleg teszik át számítógépre. A kanjur kiadás öt modern reprintje szintén elérhető, az elsőt Pekingben adták ki 1958-ban, a többi négy pedig 1975 óta vált elérhetővé.

Az egyik kulcsmű a tibeti buddhizmus XIV. századi reformeréé, Tsong-kha-pa-é, a *Lam Rim Chen Mo*, vagyis a *Nagy értekezés a megvilágosodás ösvényének szintjeiről*. Ez hosszú ideig ismeretlen volt a nyugat számára, amíg két hosszú részt nem adtak ki belőle angolul 1978-ban. A Snow Lion Publications 2002 áprilisában kiadta a teljes angol fordítást három kötetben. G. de Purucker azt mondja, hogy ez a fontos magyarázat részben exoterikus, részben ezoterikus (SOP 453). Tsong-kha-pa saját munkáiból egy egész könyvtárat hagyott hátra, de annak kevesebb, mint tizede vált valaha is ismertté (BCW 14:441). Maga Tsong-kha-pa ezt mondta: „Minden szent igazságot, amit a tudatlanok nem képesek megérteni annak valódi fényében, elrejtve kell tartani egy háromszoros ládikóban, úgy elrejtőzve, ahogyan a teknős elrejtja a fejét a páncéljában. Csak azoknak mutathatja meg az arcát, akik Anuttara Samyak Sambhodi állapotában megszerzésére vágynak” – ami a legkönyörületesebb és megvilágosodott szív. (BCW 6:99-100)

7. A buddhizmus és Blavatsky

A nyugati buddhista tudósok többsége maró gúnnyal kezelte vitáiraiban H.P. Blavatskyt és írásait. Nem tudták elhinni, hogy elérést nyert egy élő, ezoterikus buddhista hagyományba (amit a Mesterek képviseltek), és hogy olyan dolgokat tanult, amikről ők a világon semmit nem tudtak. Elfogadták a széles körben elterjedt előítéletet, hogy csak egy amatőr volt, egy kalandornő és csaló. Ezzel szemben a kiemelkedő buddhista tudósok kisebbsége úgy tekintett rá, mint a buddhista tanítások pontos átadójára, ilyen volt pl. Emile Burnouf, D.T. Suzuki, Lama Kazi Dawa Samdup és Edward Conze. Az is fontos dolog, hogy számos magas rangú tibeti láma tiszteltét fejezte ki a munkája iránt, beleértve a IX. Panchen Lámát, a XIV. Dalai Lámát és Sakya Trizin-t, a tibeti buddhizmus Sakya iskolájának a vezetőjét. (Taylor, 1. fejj.)

Richard Taylor ezt írja:

Blavatsky olyan helyzetben volt, hogy látta, amit idejének más európai nem láthatott, hogy az „ezoterikus” tibeti buddhizmus miszticizmusa, mitológiája és ködös jelképrendszere nagy mélységű tanításokat és filozófiai ferdítéseket tartalmazott, és ezt a tényt a nyugati buddhista tudósok csak a késői XX. században értették meg. Azt, hogy Blavatsky gyakorló mahayana buddhista volt, és kapcsolatban állt egy élő szöveges és szóbeli hagyománnyal, most már be lehet bizonyítani, mivel az „ezoterikus” buddhizmus nyugati ismerete eléggé megnőtt... (Taylor, 2. fejezet)

Blavatsky egyik legvitatottabb állítása az volt, hogy a „Dzjan stanzáit, amelyek a *Titkos Tanítás* magját alkotják, egy titkos buddhista műből vette, amit *Dzjan Könyveként* nevezett, amely pedig a *Kiu-te* egyik kötete volt. Azt is mondta, hogy a rövid, áhítatos műve, a *Csend hangja*, amely ismerteti a szív tanát és a mahayana buddhizmus bodhisattva-elképzelését, az *Arany szabályok Könyvéből* vett kivonatok fordítása volt, ami a művek ugyanazon ciklusához tartozik, mint a *Dzjan Könyve*. Ezt írja: A *Dzjan Könyve*... a *Kiu-te* hét titkos fóliánsával kapcsolatos Kommentárok első kötete, és az ugyanilyen nevű nyilvános művek szójegyzéke. A *Kiu-te* 35 kötete exoterikus célokra és a világi emberek használatára megtalálható a tibeti gelugpa-lámák birtokában és bármely kolostor könyvtárában, a Kommentárok 14 kötete és ezeknek a szövegmagyarázata a beavatott tanítóknál.

Szigorúan véve ezt a 35 könyvet kellene a Titkos Tanítás „népszerűsített változatának” nevezni, ezek tele vannak mítoszokkal, félrevezetésekkel és tévedésekkel. Másrészt a *Kommentárok* 14 kötete – azok fordításaival, szövegmagyarázataival és az okkult fogalmak bőséges szótárával, amit egy ősi kis fóliánsból, *A világ titkos bölcsességének könyvéből* dolgoztak ki – minden okkult tudomány kivonatát tartalmazza. Úgy tűnik, ezeket titokban és elkülönítve tartják, a Shigatse-i Teshu-láma felelős értük. A *Kiu-te* könyvei viszonylag modernnek, mivel az elmúlt évezred során állították össze, míg a Kommentárok legkorábbi kötetei a kimondhatatlan ősiségbe nyúlnak vissza... (BCW 14:422)

Blavatsky a *Dzjan Könyve* és hozzá kapcsolódó kommentárok eredeti szenzár változatának a szanszkrit, tibeti és kínai fordításaira hivatkozik (TT I.)

Sok kritika utasította el a *Kiu-te* Könyveit Blavatsky képzeletének koholmányaként. Most azonban már tudjuk, hogy ezek a kritikák tévedtek. 1975-ben Henk Spierenburg a *Kiu-te* Könyveit a tibeti buddhista tantrákként azonosította (BHPB 135-50), ami több, mint 100 egyedi mű összegyűjtve mintegy 20 kötetben. A tibeti cím helyes (nem-fonetikus) átírása *rGyud-sde*, de a „Kiu-te” a kiejtés jó megközelítése. 1981-ben egy másik teozófus tudós, David Reigle függetlenül ugyanerre a következtetésre jutott a *Kiu-te* Könyveinek azonosításával kapcsolatban (Reigle2; Reigle1).

Ezért volt ismeretlen a lebetűzés, amit megakadályozta a *Kiu-te* Könyveinek azonosítását. Blavatsky ezt a betűzést Horace della Penna katolikus szerzetestől vette át, aki 1730-ban

utazott Tibetben. Ő Buddha törvényeiről úgy beszélt, hogy azok „Dote-ra” és „Khiute-re” vannak felosztva. Ez a két osztály világosan a *mDo-sde* és a *rGyud-sde*, vagyis Buddha szavának a szútra (*mDo*) és a tantra (*rGyud*) osztályai (*sde*). A tibeti buddhista szent kánon két részre oszlik, a Kanjur-ra (*bKa'-gyur*), ami Buddha szavait tartalmazza és a Tanjur-ra (*bsTan'-gyur*), ami a magyarázatokat tartalmazza. Mind a Kanjur, mind a Tanjur két osztályból áll, a tantrákból és a szútrákból.

Amíg a hindu tantrákat a legtöbb hindu kevésbé tiszteli, addig a buddhista tantrákat minden tibeti buddhista a legmagasabb buddhista tanításokként tiszteli. Szemben a hindu tantrákkal, a buddhista tantrák teljesen a bodhisattva-elképzelésen alapulnak, vagyis a mások javára történő munkálkodáson a saját magáé helyett. A buddhista gyökértantrák közé tartoznak olyan részek is, amelyek szexuális ábrázolásokat tartalmaznak, ami miatt Della Penna szidalmazta „a Kiute e gyalázatos és erkölcstelen törvényét”. Azonban a szabványos tantrikus irodalom megköveteli a nyers szövegek nem szó szerinti értelmezését, és azt az elképzelést, hogy a tantra egyenlő a szexszel, az „ostobák” nézeteként jellemzi.

Reigle úgy hiszi, hogy a *Dzjan Könyve a Mula (Gyökér) Kalachakra Tantra* lehet, ami „hiányzik”. Blavatsky megjegyzését véve, hogy a *Dzjan Könyve* „a Kiute hét titkos főliánsáról szóló Kommentárok első kötetet”, fontos dolog, hogy a *Laghu (Átszerkesztett) Kalachakra Tantra*, amely ma is elérhető, és mindig az első helyre teszik a *Kiu-te Könyveinek* Kanjur kiadásaiban. Blavatsky maga azt állítja, hogy a *Kalachakra* az első és legfontosabb munka a Kanjur Gyut (*rGyud*) osztályában, és hogy ez „félleg ezoterikus”, és „az orientalistákat téves spekulációkba vezette félre” (BCW 14:402; TT I.) Ez az egyedüli buddhista tantra, amelynek témája emlékeztet a *Titkos Tanítás* kozmogenezisére és antropogenezisére. A „Dzjan” a szanszkrit *jñana* (bölcesség) tibeti fonetikus tolmácsolása, ami a *dhyana* (meditáció) eredménye, a „Jñana” pedig a *Kalachakra Tantra* ötödik és utolsó részének a címe.

A *Kalachakra Tantra*-t úgy tekintik, hogy az Buddha ezoterikus tanításának a csúcsa, és az egyedüli tantrának mondják, ami közvetlenül a Shambhala-ból származik – amit a teozófiai irodalomban az adeptusok Testvérisége központjának tekintenek. A Kalachakra tanítást a Panchen Láma és kolostora, Tashilhunpo (ami Shigatse mellett található) különleges fennhatósága alá tartozónak tartják. A teozófiai Mesterek néha azon a területen éltek, és Blavatsky jelezte, hogy az akkori Panchen Láma ismerte őket. 1927-ben Blavatsky könyvecskéjét, *A Csend hangját* újra nyomták a Kínai Buddhista Kutató Társulat védnökségével, Pekingben a IX. Panchen Láma kérésére, aki egy rövid üzenettel járult hozzá a felszabadulás ösvényéhez. (Lásd: „[The Book of Dzjan](#)”.)

Úgy tűnik, Tibet az egyik utolsó hely, ahol a misztérium-iskolák létezni tudtak nyilvános elfogadás mellett. Miután sikeresen befejezték a kb. 20 éves tanulási szakaszt a kolostorokban, a szerzetesek beléphetek a Tantrikus Főiskolákra, amelyekben a *Kiu-te Könyvei* képezték a tananyagot. Egyes szerzeteseket, akik ezt a képzést is elvégezték, utána meghívták, hogy csatlakozzanak a Kalachakra Főiskolákhoz.

Egészen mostanáig még a *Kiu-te* „nyilvános” kötetét is titokban tartották mindazok előtt, akik nem kaptak beavatást hozzájuk, mivel gyakorlatilag érthetetlenek további magyarázatok nélkül. A tibeti hagyomány egyes iskoláiban egy *Ratna-gotra-vibhaga*-nak vagy *Uttara-tantra*-nak nevezett könyvet – ami egyike a Maitreya Buddhától eredőnek tulajdonított öt könyvnek – használják arra, hogy hídként szolgáljon a tantrákhoz, vagy pedig a *Kiu-te Könyveit*, mivel az biztosítja az elvi vagy filozófiai alapot. Van egy érdekes összekötő kapocs e mű és a *Dzjan Könyve* között.

Blavatsky megemlíti egy levélben, hogy éppen akkor fejezett be egy hosszú bevezető fejezetet a *Titkos Tanításhoz*, és hogy minden rész „egy lefordított oldallal kezdődik a *Dzjan Könyvéből* és Maitreya Buddha titkos könyvéből, a *Champai chhos Nga*-ból (prózában, félrevezetés, hogy az öt könyv verses formája nem ismert)”. David Reigle véleménye szerint a Blavatsky által hivatkozott Maitreya könyve a *Ratna-gotra-vibhaga* titkos eredetije (Reigle2

129). Kiemelkedő módon a *Ratna-gotra-vibhaga* elvi vagy filozófiai alapállása „minden ismert könyv között messze a legközelebb áll a *Titkos Tanítás* alapvető tételeihez”. Nem véletlen egybeesés – mondja Reigle –, hogy egy ismert Maitreya-könyv elvi alapállása megfelel a *Titkos Tanítás* alapvető tételeinek, és hogy ezeket a tanításokat szükséges előkészítéseként használják a Kiu-te vagyis a tibeti buddhista tantrák nyilvános könyveinek, valamint a Kiu-te vagyis a Dzyan Könyve titkos kommentárjai első kötetének a megértéséhez. (Reigle2 177-8)

Ahogy a Dzyan Könyvből idéz, Blavatsky ugyanúgy idéz számos kapcsolódó kommentárból is, amelyek ugyanúgy titkosak. Például a *Titkos Tanítás* IV. kötete tartalmaz egy fejezetet, aminek a címe: „Kiegészítő töredékek a XII. Stanza verseiről szóló egyik kommentárból”. Ezt írja:

A kézirat, amelyből ezeket a kiegészítő magyarázatokat vettük, ahhoz a csoporthoz tartozik, amelyet Tongshaktchi Sangye Songa-nak [Ltung-bshags sangs-rgyas smon-lam], vagy „A vallás harmincöt Buddhájának feljegyzései”-nek neveznek... A „pálmalevelekre” írt legősibb kéziratoknak ezeket a „kosarait” a legnagyobb titokban őrzik. Minden kéziratot annak az alfajnak a rövid történelmi vázlatára egészíti ki, amelyhez az adott Buddha-Lha tartozott. Azt a kéziratot, amelyből az itt következő részleteket előbb kivonatoltuk, aztán pedig érthetőbb nyelvre átültettük, tudomásunk szerint kőtáblákról másolták le, amik az ötödik faj legkorábbi napjainak Buddhájához tartoztak, aki szemtanúja volt a vízözönnek és az atlantisi faj főbb kontinensei elsüllyedésének. Nincs messze az idő, amikor az ősi feljegyzések itt ismertetett részeiből sok minden, vagy talán minden igaznak fog bizonyulni. (TT IV.)

Ha a *Dzyan Könyve* egy napon nyilvánosan elérhetővé válna, akkor is hosszú időbe telne, hogy Blavatsky jó hírnevét az akadémiai világ visszaállítsa. Viszont annak a nagy részét, amit állított ezzel kapcsolatban, már nagyon valószínűként igazolták vagy bizonyították. Most már tudjuk, hogy vannak titkos tibeti hagyományok, hosszadalmas tantrikus szövegek. Richard Taylor ezt írja:

...A tibeti hagyomány elfogadja, hogy a „közzétett” kánoni tantrái lehet, hogy a tanításaiknak nem a pontosan körülírt, végleges bemutatása. Lehetnek olyan, a rGyud-sde-hez hasonló ezoterikus (tantrák), még inkább ezoterikus kommentárok és/vagy alapszövegek, amik úgy látszanak, hogy egykor ismertek voltak, mostanra viszont elvesztek, elrejtették, ismeretlenné váltak...

Amíg Blavatsky idejéből származó néhány nyugati forrás rövid említést tesz egy Kalachakra Tantra létezéséről és a buddhista kánonban egy 'Gyut' rész létezéséről, addig Blavatsky lényegesen több információt adott, amelyekről kiderült, hogy helyesek. (Taylor, 2. feje.)

Arra a következtetésre jut, hogy erős bizonyíték van arra, hogy:

Blavatsky-nak hozzájárása volt olyan tibeti buddhista forrásokhoz, amikhez egyetlen más nyugati sem fért hozzá abban az időben. A művei semmiképpen sem egyszerű összeállítások, hanem inkább nagyon alapos, adatok tömegeivel alátámasztott érvelések arra, hogy az olvasói higgyék el a buddhista állításokat, amik szerint létezik egy örökkévaló filozófia az adeptusok birtokában, ami megmagyarázza a világ eredetét, és elvezet a világtól való megszabaduláshoz. (Ugyanott.)

8. A teozófia – egy új lendület

A H.P. Blavatsky, H.S. Olcott, W.Q. Judge és mások által New Yorkban, 1875-ben megalapított Teozófiai Társulat része volt az Adeptusok Testvérisége egyik erőfeszítésének, hogy „még egyszer megfogalmazzák teljes mértékben az emberiség ősi bölcsesség-hagyományát annak inkább ezoterikus megjelenési formájában” azért, hogy segítsenek ki-gyomlálni a tudatlanságot és megerősíteni az emberi testvériséget. A teozófiai mozgalmat

„arra szánták, hogy a szellemi-értelmi bölcsőde legyen, ahonnan az eljövendő korok nagy filozófiai, vallási és tudományos rendszerei – tulajdonképpen a jövő ciklusok civilizációinak a szívei – ki fognak nőni”. (FSO 5-6.)

A *Titkos Tanítás* Előszavában Blavatsky ezt írja:

Munkánk célját így határozhatnánk meg: megmutatni, hogy a természet nem „atomok véletlen összetalálkozása”, és kijelölni az ember jogos helyét a világegyetem rendszerében. Az a célunk, hogy elnyomottságukból felemeljük az ősi igazságokat, amelyek valamennyi vallás alapját jelentik, és bizonyos mértékben felfedjük azt az alapvető egységet, amelyből mindezek származnak. Végül szeretnénk megmutatni, hogy a modern civilizáció tudománya soha nem közelítette meg a természet okkult oldalát. (TT I.)

Mint ahogy leleplezte a tudományos materializmus, az ortodox teológia és a halott-idéző spiritizmus hiányosságait és téveszméit, Blavatsky ugyanúgy kritizálta a XIX. századi orientalistákat, akik „leleményes levezetésekbe és okoskodásokba” merültek az ősi vallások és mítoszok jelképrendszerének értelmezése során, aminek következtében „elárasztották a könyvtárakat disszertációkkal, amik inkább a fallikus és szexuális vallásgyakorlásról, mint sem a valódi jelképrendszerről szóltak, és azok mindegyike ellentmondott a másoknak”. Talán ez a valódi ok, amiért az ősi korok Titkos Tanításából származó néhány alapvető igazság napvilágra kerülését megengedték a mélységes hallgatás és a titoktartás hosszú évezteljei után. Szándékosan „néhány igazságról” beszélek, mert annak, aminek kimondatlanul kell maradnia, nem férne bele száz ilyen kötetbe sem... Van a komoly tanítványoknak egy meglehetősen kisebbisége, akiknek megengedik, hogy megismerkedjenek néhány igazsággal, amiket már most át lehet nekik adni...

Minden évszázadban történt kísérlet arra, hogy megmutassák a világnak, hogy az okkultizmus nem üres babonaság. Ha egyszer megengedik, hogy az ajtót résnyire nyitva lehessen tartani, akkor minden új évszázaddal egy szélesebbre tárul. ... Viszont évszázadokba fog telni, amíg ennél sokkal többet kiadnak belőle. (TT I.)

Blavatsky és mások világossá tették, hogy a nyilvánosságra hozott tanítások rejtvényeket tartalmaznak, és hogy a tanulóktól elvárják, hogy próbálják meg maguk megoldani azokat.

A félrevezetések, amik elrejtik az ezoterikus filozófia valódi misztériumait, nagyok és rejtvényesek, és még most sem lehet az utolsó szóig kiadni azokat (TT IV.)

Mivel... ez a mű sokkal többet tart vissza, mint amennyit közzé tesz, a tanulót arra biztatjuk, hogy használja saját intuícióját. (TT I.)

A teozófia azoknak van, akik tudnak gondolkodni, vagyis azoknak, akik rá tudják venni magukat a gondolkodásra, nem pedig a mentális semmittevőknek. (ISD 4)

A XX. század első felében G. de Purucker letisztázta és bizonyos szempontokból kibővítette a tanításokat, amiket Blavatsky átadott. Blavatsky idejében egyes tanításokat eredetileg a Belső Iskola tagjainak adtak át (amit a pasadenai Teozófiai Társulat 1950-ben, nyolc évvel De Purucker halála után bezárt). A TS korai vezetőinek minden feljegyzett tanítása jelenleg elérhető a nyilvánosság számára.

A kortalan bölcsesség minden nagy vallás és filozófia szülő forrása, és a modern teozófia ennek az időtlen hagyománynak a legteljesebb és legkövetkezetesebb bemutatása, ami jelenleg elérhető. De Purucker kijelentette, hogy a tanítások, amiket az adeptusok a TS-en keresztül elérhetővé tettek, „olyanok, amiket év tízezredek óta nem hoztak nyilvánosságra, csak a legszigorúbb és legkeményebb feltételek mellett lehetett hozzáférni”. (EST 2:103)

A mélyebb, „technikai” teozófiai tanításokra utalva a természet és az ember belső felépítésével, a kozmikus és emberi fejlődés ciklikus folyamataival kapcsolatban, De Purucker ezt írja:

Nagyon érdekes megfigyelni, hogy ezek a témák, amiket olyan sok ember félreértett, hogy azok csupán intellektuális szórakoztatásra szolgáló érdekes kérdések, szoros összefü-

gésben állnak az ember erkölcsi és szellemi természetével. Nincs olyan ember, aki helyesen tudná megérteni az etikát és erkölcsöt anélkül, hogy pontosan megértené saját helyét az univerzumban: eredetét, természetét és sorsát. Amilyen erkölcsiségre szükség van a nyugati gondolkodásban, az a tudományra és filozófiára támaszkodó alap. (FEP 450)

Forrásmunkák

- BCW *H.P. Blavatsky Collected Writings*, Theosophical Publishing House (TPH), 1950-91
- BHPB *The Buddhism of H.P. Blavatsky*, H.J. Spierenburg (comp.), Point Loma Publications (PLP), 1991
- CC *The Christ Conspiracy: the greatest story ever sold*, Acharya S, Adventures Unlimited, 1999
- CCML *Combined Chronology for use with The Mahatma Letters to A.P. Sinnett & The Letters of H.P. Blavatsky to A.P. Sinnett*, Margaret Conger, Theosophical University Press (TUP), 1973
- Dia *The Dialogues of G. de Purucker*, A.L. Conger (ed.), TUP, 1948
- Echoes *Echoes of the Orient*, W.Q. Judge, PLP, 1975-87
- EST *Esoteric Teachings*, G. de Purucker, PLP, 1987
- ET *The Esoteric Tradition*, G. de Purucker, TUP, 2nd ed., 1973
- FEP *Fundamentals of the Esoteric Philosophy*, G. de Purucker, TUP, 2nd ed., 1979
- FSO *Fountain-Source of Occultism*, G. de Purucker, TUP, 1974
- Gnostics *H.P. Blavatsky, On the Gnostics*, H.J. Spierenburg (comp.), PLP, 1994
- ISD *An Invitation to The Secret Doctrine*, H.P. Blavatsky, TUP, 1988
- Isis *Isis Unveiled*, H.P. Blavatsky, TUP, 1972 (1877)
- JM *The Jesus Mysteries: Was the original Jesus a pagan god?*, Timothy Freke & Peter Gandy, Thorsons, 2000
- Key *The Key to Theosophy*, H.P. Blavatsky, TUP, 1972 (1889)
- ML₂ *The Mahatma Letters to A.P. Sinnett*, A.T. Barker (comp.), TUP, 2nd ed., 1975
- MLc *The Mahatma Letters to A.P. Sinnett*, TPH, chron. ed., 1993
- MS *The Mystery Schools*, Grace F. Knoche, TUP, 1999
- ODL *Old Diary Leaves* (series 1-6), H.S. Olcott, TPH, 1900-1941
- Reigle1 *The Books of Kiu-te or The Tibetan Buddhist Tantras: a preliminary analysis*, David Reigle, Wizards Bookshelf, 1983
- Reigle2 *Blavatsky's Secret Books: twenty years' research*, David Reigle & Nancy Reigle, Wizards Bookshelf, 1999
- Reigle3 '[The original Sankaracarya](#)', David Reigle, *Fohat*, V:3, 2001, pp. 57-71 (www.easterntertradition.org)
- Reigle4 '[God's arrival in India – Part I](#)', David Reigle, *Fohat*, VII:1, 2003, pp. 6-11 (www.easterntertradition.org)
- TT *Titkos Tanítás*, H.P. Blavatsky, MTT, 2011-2018

- SRCW *T. Subba Row Collected Writings*, H.J. Spierenburg (comp.), PLP, 2001/02
- SOP *Studies in Occult Philosophy*, G. de Purucker, TUP, 1973
- Taylor '[Blavatsky and Buddhism](#)', Richard P. Taylor, 1999,
www.blavatsky.net/forum/taylor/tibetanSources1.htm
- TG *The Theosophical Glossary*, H.P. Blavatsky, Theos. Co., 1973 (1892)
-